‘Non omnis moriar'

La primera professora de llatí de la Universitat de Girona, Dolors Condom, va morir ahir, l'endemà de fer els 90 anys

Coautora del diccionari de llatí, va transmetre l'amor a la llengua a més d'una generació

CerimòniaL'ofici de comiat per la llatinista Dolors Condom tindrà lloc avui, a les 11.30 h, al tanatori de Girona. La Càtedra Anglada va fer arribar ahir la primera nota de condol: “Sempre la recordarem amb gran afecte”.

No feia falta haver-la tingut de mestra: si la tractaves ni que fos una sola vegada, t'enamorava amb la seva mirada espurnejant, la seva vitalitat, el seu vast i sempre amè coneixement dels clàssics, el seu tracte afectuós i familiar, i aquell somriure seu tan franc i comprensiu que aconseguia que un es perdonés a si mateix tots els pecats comesos. És un efecte que a vegades tenen els bons amics de les llengües mortes: parlen des de dins del cor de les coses, no s'estan d'orgues. Dolors Condom i Gratacòs, la mestra de mestres de tots els llatinistes de Girona i rodalia, la referència ineludible de tots els homes i dones de bona voluntat que encara llegeixen i estimen Virgili, Horaci, Ciceró o Rutili Namacià, va morir ahir, l'endemà mateix d'haver fet els 90 anys. En feia més de vint que s'havia jubilat, però continuava sent omnipresent, fos on fos que se la reclamés, sobretot a la seva apreciada Universitat de Girona, d'on va ser la primera professora de llatí, del 1969 al 1974, després de sembrar el seu amor pels antics entre els alumnes dels instituts de Requena, Tarragona i Figueres, on va ser successivament destinada abans d'aconseguir plaça a Girona i esdevenir la mestra inoblidable d'unes quantes generacions d'alumnes de l'institut Vicens Vives, entre ells l'escriptor Miquel Pairolí i la filòsofa Fina Birulés.

Palamosina de naixement, recordava amb angúnia que les mateixes sirenes que cridaven els treballadors del suro a les fàbriques, durant la Guerra Civil servien per avisar dels bombardejos, però en general tenia impressions felices, o aquest era almenys el record que en volia preservar. Parlava dels seus mèrits acadèmics amb una tal senzillesa que no semblaven sinó contribucions naturals que hagués pogut abordar qualsevol altre, cosa perfectament possible, però no probable. En col·laboració amb altres llatinistes, va ser fonamental en l'edició del primer diccionari català de llatí i el primer manual per a estudiants de BUP, a més de la traducció dels dos primers volums dels Discursos de Ciceró, que no continuaria perquè, deia, tan humana, que la cansava aquell to elevat. En lloc d'això, va emprendre el descobriment per al lector català de Rutili Namacià, “l'últim poeta pagà abans que apareguessin els escriptors cristians”, segurament molt més proper al seu esperit obert, que no entenia l'interès pel món clàssic si no era per obtenir-ne aprenentatges per al present.

Res d'arqueologia, res de pes mort: el llatí era una part substantiva de la seva vida i ajudava els altres a comprendre que també formava part de les seves, encara que ni ho sabessin. Una de les seves grans preocupacions, en aquest sentit, era que els gironins conguessin i fessin seva la inscripció de les Sàtires de Ciceró que Rafael Masó va fer gravar sota la cornisa de l'edifici de La Caixa del carrer Santa Clara pels volts de 1922 i que lamentava que passés tan inadvertida. És una citació que parla de laboriositat i previsió, que podrien haver estat divises també de Dolors Condom. Avui, però, la que més li escau és la meravellosa sentència d'Horaci: “Non omnis moriar.” Exacte: no morirà mai del tot.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 06-03-2016 Pàgina 20

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/947377-lnon-omnis-moriar.html